

פתוב בתורה (ויקרא ב) ואיש אשר
ינאף את אשת איש, וכתוב (סמיח)
ואל אשת עמיתך וכו'. דוד
שקלקל ברית בערוה מהו (מה
דיני)? אמר לו הקדוש ברוך הוא:
דוד צדיק הוא, וברית הקדש על
תקונו עומד, שהרי לפני גלוי
שמזמנת לו בת שבע מיום
שנברא העולם.

אמר לו: אם לפניך גלוי - לפניו
לא גלוי! אמר לו: ועוד בהתר
היה מה שהיה, שהרי כל אלו
שעולים לקרב, לא עולה אחד
מהם עד שפוטר אשתו בגט.
אמר לו: אם כן, הנה לו לחפות
שלשה חדשים, ולא חפה. אמר
לו: במה עומד הדבר? במקום
שחוששים שהיא מעברת, וגלוי
לפני שאוריה לא קרב אליה
מעולם, שהרי שמי חתום בתוכו
לעדות. כתוב אוריה, וכתוב
אוריהו. שמי חתום עמו, שלא
שמש בה לעולמים. אמר לו:
רבון העולם, זה מה שאמרתי -
אם לפניך גלוי שאוריה לא שכב
עמה, לפניו האם גלוי? הנה לו
לחפות לה שלשה חדשים. ועוד,
אם ידע שמעולם לא שכב עמה,
אז למה שלח לו דוד וצוה עליו
לשמש עם אשתו, שכתוב
(שמואל-ב יא) רד לביתך ורחץ
רגליך?

אמר לו: ודאי לא ידע, אבל
חפה יותר משלשה חדשים,
שהרי ארבעה חדשים היו, שפך
למדנו, בעשרים וחמשה בניסן
העביר דוד כרוז בכל ישראל,
והיו עם יואב בשבעה ימים
שבסיון, והלכו והשחיתו ארץ
בני עמון. שהו שם סיון תמוז אב
ואלול, ובעשרים וארבעה
באלול הנה מה שהיה עם בת
שבע, וכיום הפפורים מחל לו
הקדוש ברוך הוא אותו חטא. ויש אומרים בשבעה באדר העבר כרוז, והתפנסו בחמשה עשר

ואיש אשר ינאף את אשת איש. וכתוב ואל
אשת עמיתך וגו'. דוד דקלקל ברית בערוה
מהו. אמר ליה קדשא בריך הוא דוד זכאה
הוא, וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא
גלי קדמי דאזמנת ליה בת שבע מיומא
דאתברי עלמא.

אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי. אמר
ליה ותו בהתיירא הוה מה דהוה. דהא
כל אנון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו
עד דאפטר בגט לאנתתיה. אמר ליה אי הכי
הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריה. אמר
ליה במאי אוקים מלה באתר דחיישינן דהיא
מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא קריב בה
לעלמין דהא שמי חתים בגויה לסהדותא.
פתיב אוריה וכתוב אוריהו שמי חתום בהדיה
דלא שמש בה לעלמין. אמר ליה, מארי
דעלמא הא מה דאמרית אי קמך גלי דלא
שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי, הוה ליה
לאורכא לה תלת ירחי. ותו אי ידע דלא
שכיב בהדה לעלמין אמאי שדר לה דוד
ופקיד עליה לשמשא באנתתיה דכתיב, (שמואל

ב יא) רד לביתך ורחץ רגליך.
אמר ליה ודאי לא ידע, אבל יתיר מתלת
ירחי אוריה דהא ארבע ירחי הוו.
דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן אעבר
דוד כרוזא בכל ישראל, והוו עם יואב
בשבעה יומין דסיון ואזלו וחקלו ארעא דבני
עמון. סיון ותמוז יואב ואלול אשתהו שם.
ובארבעה ועשרים באלול הוה מה דהוה
מבת שבע. וביומא דכפורי מחל ליה קדשא
בריך הוא, ההוא חובה. ואית דאמרי בשבעה
באדר אעבר כרוזא ואתפנשו בחמיסר דאייר,
הקדוש ברוך הוא אותו חטא. ויש אומרים בשבעה באדר העבר כרוז, והתפנסו בחמשה עשר

ובְחַמִּיסַר בְּאֵלוֹל הָוּה מַה דְּהוּה מִפֶּת שֶׁבַע, וּבְיוֹמָא דְכַפּוּרָא אֲתַבְּשֵׁר (שמואל ב יב) גַּם יִי הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. מְאִי לֹא תָמוּת, לֹא תָמוּת בְּיַד דְּדוּמָה.

בְּאִיר, וּבְחַמִּישָׁה עֶשֶׂר בְּאֵלוֹל הָיָה מַה שְּׁהִיָּה עִם בֵּת שֶׁבַע, וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים הִתְבַּשֵּׁר (שם יב) גַּם ה' הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. מַה זֶה לֹא תָמוּת? לֹא תָמוּת בְּיַד דְּדוּמָה.

אָמַר דוּמָה מְאִירִי דְעֲלָמָא הָא מְלָה חֲדָא אֵית לִי גַבְיָה דְאִיהוּ אֲפִתַח פּוּמְיָה וְאָמַר (שמואל ב יב) חִי יִי כִּי בֶן מוֹת הָאִישׁ הַעוֹשֶׂה זֹאת וְאִיהוּ דִן לְנַפְשִׁיהּ טְרוּנְיָא אֵית לִי עֲלִיָּה. אָמַר לִיָּה, לֵית לָךְ רִשׁוּ דְהָא אוּדִי לְגַבְאִי וְאָמַר חֲטָאתִי לִי וְאָף עַל גַּב דְּלֹא חָב. אֲבָל בְּמָה דְחֲטָא בְּאוּרִיָּה עוֹנָשָׁא כְּתַבִּית עֲלִיָּה וְקַבֵּל. מִיַּד אַהֲדַר דוּמָה לְאַתְרִיָּה בְּפַחֵי נַפְשׁ. וְעַל דָּא אָמַר דְּוֹד (תהלים צד) לוֹלִי יִי עֲזַרְתָּה לִי כַמְעַט שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי. לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי דְהוּה אַפּוּטְרוּפָא דִּילִי. כַמְעַט שְׁכָנָה וְגו'. מַהוּ כַמְעַט, כְּחוּטָא דְקִיק כְּשִׁיעוּרָא דְאֵית בֵּינֵי וּבִין סְטָרָא אַחְרָא, כְּהוּא שְׁעוּרָא הוּת דְּלֹא שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי. וּבְגִין כֶּף, בְּעֵי לֹא סְתַמְרָא בַר נֶשׁ דְּלֹא יִימָא מְלָה כְּדוּד. בְּגִין דְּלֹא יְכִיל לְמִימַר לְדוּמָה (קהלת ה) כִּי שְׁגָגָה הִיא, כְּמָה דְהוּה לְדוּד וְנִצַּח לִיָּה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּדִינָא. לְמָה יִקְצוּף הָאֱלֹהִים עַל קוּלְךָ עַל הַהוּא קוּל דְאִיהוּ אָמַר. וְחַבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִיךָ דָּא בְּשֵׁר קְדָשׁ בְּרִית קְדִישָׁא דְפָגִים וְאַתְמַשֵּׁף בְּגִיָּהנָם עַל יַדָּא דְדוּמָה. וּבְגִין כֶּף (תהלים יט) וּמַעֲשֵׂה יְדִיו מַגִּיד הֲרַקִּיעַ אֲלִין אֲנוּן חֲבַרְיָא דְאַתְחַבְּרוּ בְּכֶלָה דָּא וּמְאִירִי קִימָא דִּילָהּ. מַגִּיד וְרָשִׁים כֹּל חַד וְחַד. מֵאֵן הֲרַקִּיעַ. דָּא אִיהוּ הֲרַקִּיעַ דְּבִיָּה חֲמָה וּלְבָנָה וְכַכְבֵּיא וּמְזֵלִי, וְדָא אִיהוּ סִפְר זְכָרוֹן. אִיהוּ מַגִּיד וְרָשִׁים לְהוּ וְכַתִּיב לְהוּ לְמַהוּי בְּנֵי הַיְכָלָא וּלְמַעַבַּד רַעוּתָהוֹן תְּדִיר.

אָמַר דוּמָה: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי דְבַר אֶחָד יֵשׁ לִי אֲלִיו, שְׁהוּא פִתַח פִּירוּ וְאָמַר (שם) חִי ה' כִּי בֶן מוֹת הָאִישׁ הַעוֹשֶׂה זֹאת, וְהוּא דִן אֶת נַפְשׁוֹ. טְרוּנְיָא יֵשׁ לִי עֲלִיו. אָמַר לוֹ: אֵין לָךְ רִשׁוּת, שְׁהִירִי הוּדָה לְפָנֵי וְאָמַר חֲטָאתִי לְה', אָף עַל פִּי שְׁלֹא חֲטָא. אֲבָל בְּמָה שְׁחֲטָא בְּאוּרִיָּה, עֲנֵשׁ כְּתַבִּיתִי עֲלִיו וְקַבֵּל. מִיַּד חֲזַר דוּמָה לְמַקוּמוֹ בְּפַחֵי נַפְשׁ. וְעַל זֶה אָמַר דְּוֹד, (תהלים צד) לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי כַמְעַט שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי. לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי שְׁהִיָּה אַפּוּטְרוּפּוֹס שְׁלִי, כַמְעַט שְׁכָנָה וְכו'. מַה זֶה כַמְעַט? כְּמוֹ חוּט דַּק כְּמוֹ הַשְּׁעוּר שֵׁישׁ בֵּינֵי וּבִין הַצַּד הָאֲחֵר, כְּאוּתוֹ שְׁעוּר הָיָה שְׁלֹא שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי.

וְכַבֵּן צְרִיף בֶּן אָדָם לְהַשְׁמַר שְׁלֹא יֵאמַר דְּבַר בְּדוּד, בְּגִלְל שְׁלֹא יוֹכֵל לִזְמַר לְדוּמָה (קהלת ה) כִּי שְׁגָגָה הִיא, כְּמוֹ שְׁהִיָּה לְדוּד וְנִצַּח אוּתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין. לְמָה יִקְצוּף הָאֱלֹהִים עַל קוּלְךָ - עַל אוּתוֹ קוּל שְׁהוּא אָמַר, וְחַבֵּל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִיךָ - זֶה בְּשֵׁר קְדָשׁ בְּרִית הַקְּדוּשׁ שְׁפָגַם וְנִמְשָׁף בְּגִיָּהנָם עַל יְדֵי דוּמָה. וּבְגִלְל זֶה (תהלים יט) וּמַעֲשֵׂה יְדִיו מַגִּיד הֲרַקִּיעַ. אֲלוֹ אוּתָם הַחֲבָרִים שְׁהַתְחַבְּרוּ עִם הַכֶּלָה הַזֶּה וּבְעֲלֵי בְרִיתָהּ, מַגִּיד וְרוּשָׁם כֹּל אֶחָד וְאֶחָד. מִי הֲרַקִּיעַ? זֶהוּ הֲרַקִּיעַ שְׁבוּ חֲמָה וּלְבָנָה וְכַכְבֵּים וּמְזֵלוֹת, וְזֶהוּ סִפְר זְכָרוֹן, הוּא מַגִּיד וְרוּשָׁם אוּתָם וְכוּתָב אוּתָם לְהִיּוֹת בְּנֵי הַיְכָל וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹנָם תָּמִיד.

(שם) יום ליום יביע אמר - יום קדוש מאותם ימים עליונים של המלך, משבחים אותם החברים ואומרים אותו דבר שאמר כל אחד לחברו. יום ליום יביע אותו אמר ומשבחו, ולילה ללילה - כל דרגה שמשלמת [נ"א ששולמת] בלילה משבח זה לזה אותו דעת של כל אחד מחברו, ובשלמות [ס"א ובאהבה] רבה נעשים להם חברים ואוהבים.

אין אמר ואין דברים - בשאר דברי העולם, שלא נשמעים לפני המלך הקדוש ולא צריך לשמעם. אבל הדברים הללו, בכל הארץ יצא קום. עושים מדידה, אותם דברים מדורים עליונים ומדורים תחתונים, מאלה נעשים רקיעים, ומאלה הארץ, מאותו השבח. ואם תאמר שאותם דברים במקום אחד משוטטים בעולם - בקצה תבל מליהם. וכיון שנעשים מהם רקיעים, מי שורה בהם? חזר ואמר, לשמש שם אהל בהם. אותו שמש, קדוש שם מדורו ומשכנו בהם ומתעטר בהם.

כיון ששורה באותם רקיעים ומתעטר בהם, אזי - והוא כחתיך יצא מחפתו. שמש ורץ באותם רקיעים. יוצא מהם ורץ לתוף מגדל אחד אחר במקום אחר. מקצה השמים מוצאו - ודאי מעולם עליון יוצא ובא, שהוא קצה השמים למעלה. ותקופתו - מי זה תקופתו? זה קצה השמים למטה, שהיא תקופת השנה שסובבת את כל האיברים, ומתקשרת מן השמים עד רקיע זה. ואין נסתר מחמתו - שאותה תקופה זו ותקופת השמש שסובבת בכל צד.

ואין נסתר - אין מי שמתכסה

יום ליום יביע אומר, (תהלים יט) יומא קדישא מאנון יומין עלאין דמלפא משבחין לון לחברייה ואמרין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה. יומא ליומא יביע ההוא אומר ומשבח ליה. ולילה ללילה כל דרגא דאשלים (נ"א דשלים) בלילא משבח דא לדא ההוא דעת דכל חד מחבריה, ובשלימו (ס"א ובחיימו) סגי אתעבידו לון חברין ורחימין.

אין אומר ואין דברים בשאר מילין דעלמא. דלא אשתמעו קמי מלפא קדישא ולא בעי למשמע לון. אבל הגי מילי בכל הארץ יצא קום. עבדי (דף טו ע"א) משיחא אנון מלין מדורי עלאי ומדורי תתאי, מאלין אתעבידו רקיעין ומאלין ארץ מההיא תושבחתא. ואי תימא דאנון מלין באתר חד. משטטא בעלמא בקצה תבל מליהם. וכיון דאתעבידא רקיעין מנהון, מאן שריא בהון. הדר ואמר לשמש שם אהל בהם. ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ומשפניה בהו ואתעטר בהו.

כיון דשרי באנון רקיעין ואתעטר בהו, כדון והוא כחתיך יוצא מחפתו. חדי ורהיט באנון רקיעין. נפק מנייהו ועאל ורהיט גו מגדלא חדא אחרא באתר אחרא. מקצה השמים מוצאו, ודאי מעלמא עלאה נפיק ואתיא דאיהו קצה השמים לעילא. ותקופתו, מאן תקופתו, דא קצה השמים לתתא דאיהו תקופת השנה דאסחרא לכל שייפין. ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא. ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא.

ואין נסתר לית דאתפסי מגיה מפל דרגין עלאין דהו פלהו מסתרון ואתיין לגביה

וְכָל חַד וְחַד וְחַד לִית מָאן דִּיתְפְּסִי מִינֵיהּ. מִחֲמַתּוֹ
 בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחַמֵּם וְתָב (וְתַאֲיִב) לְגַבְיֵיהּ
 בְּתִיּוֹבְתָא (בְּתִיאִיבְתָא) שְׁלִים. כָּל שְׁבַחָא דָּא וְכָל
 עֲלוּיָא דָּא בְּגִין אֲוִרִיתָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט)
 תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה. שִׁית זְמַנִּין כְּתִיב הֶכָּא יְיָ,
 וְשִׁית קְרָאֵי מִן הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים עַד תּוֹרַת יְיָ
 תְּמִימָה וְעַל רְזָא דָּא כְּתִיב בְּרֵאשִׁית הָא שִׁית
 אֲתוּוֹן. בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
 הָא שִׁית תְּבִין. קְרָאֵי אֲחֲרֵינִין לְקַבֵּל שִׁית זְמַנִּין
 ה' שִׁית קְרָאֵי בְּגִין שִׁית אֲתוּוֹן דְּהֶכָּא. שִׁית
 שְׁמַהֲן בְּגִין שִׁית תְּבִין דְּהֶכָּא.

עַד דְּהוּוּ יְתַבֵּי עֲאֵלוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וְרַבִּי
 אַבָּא. אָמַר לוֹן וְדַאי אֲנִפִּי שְׁכִינְתָּא
 אֲתִינִין, וְעַל דָּא פְּנִי"אַל קְרִינָא לְכוּ, דְּהָא
 חֲמִיתוֹן אֲנִפִּי שְׁכִינְתָּא אֲפִין בְּאַפִּין. וְהַשְּׁתָּא
 דְּקָא יְדַעְתוֹן וְגַלִּי לְכוּ קְרָא דּוּבְנֵיהּוּ בֵּן
 יְהוּדָע, וְדַאי דְּמִלָּה דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא אִיהּוּ
 וְקָרָא דְאַבְתְּרִיהּ. וְהָהוּא דְסִתִּים מְפֻלָּא אָמְרוּ.
 וְהָאֵי קְרָא אִיהּוּ בְּאַתְרַּא כְּגוֹנָא דָּא.
 פִּתַּח וְאָמַר (דְּבַרֵּי הַיָּמִים א יא) וְהוּא הִפָּה אֶת
 הָאִישׁ הַמְצָרִי אִישׁ מְדָה חֲמֵשׁ בְּאַמָּה, וְכֹלָא
 רְזָא חֲדָא אִיהּוּ, מְהָאֵי (ס"א ת"א) מְצָרִי, הֵהוּא
 דְאַשְׁתַּמוּדָע, (שמות יא) גְּדוֹל מְאֹד בְּאָרֶץ מְצָרִים
 בְּעֵינֵי עַבְדֵי וְגו' רַב וַיִּקְרָא כְּמָה דְּגַלִּי הֵהוּא
 סָבָא.

וְהָאֵי קְרָא בְּמִתִּיבְתָא עֲלָאָה אֲתַמָּר. אִישׁ
 מְדָה כֹּלָא חַד. (שמואל ב כג) אִישׁ מְרָאָה
 וְאִישׁ מְדָה כֹּלָא חַד. בְּגִין דְּאִיהּוּ שְׁבַת
 וְתַחֲוּמָא דְכְּתִיב, (במדבר לה) וּמִדּוֹתֵם מַחוּץ
 לְעִיר, וְכְּתִיב, (ויקרא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט
 בְּמִדָּה. וְעַל דָּא אִישׁ מְדָה אִיהּוּ. וְאִיהּוּ מִמְּשׁ
 וּמִדּוֹתֵם מַחוּץ לְעִיר, וְכְּתוּב (ויקרא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה. וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא, וְהוּא

מִמְּנוּ מִכָּל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
 שְׁהִיּוּ כָלֵם מְקִיפּוֹת וּבָאוֹת אֵלָיו,
 וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אֵין מִי שְׁמַתְכֶסָּה
 מִמְּנוּ. מִחֲמַתּוֹ - בְּשַׁעֲתָא
 שְׁמַתְחַמֵּם וְשָׁב (ומשחוקק) לְגַבְיֵיהֶם
 בְּתִשׁוּבָה (בתשוקה) שְׁלָמָה, כָּל
 הַשְּׁבַח הַזֶּה וְכָל הָעֲלוּי הַזֶּה
 בְּגַלְל הַתּוֹרָה הוּא, שְׁכַתּוּב תּוֹרַת
 ה' תְּמִימָה. שֵׁשׁ פְּעָמִים כְּתוּב
 כָּאֵן ה', וְשֵׁשׁ פְּסוּקִים מִן
 "הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים" עַד "תּוֹרַת ה'
 תְּמִימָה". וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב
 בְּרֵאשִׁית - הָרִי שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת. בְּרֵא
 אֱלֹהִים אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ -
 הָרִי שֵׁשׁ תְּבוּת. פְּסוּקִים אַחֲרִים
 כְּנֶגֶד שֵׁשׁ פְּעָמִים ה'. שֵׁשׁ
 פְּסוּקִים בְּגַלְל שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת שֵׁל
 כָּאֵן. שֵׁשׁ שְׁמוֹת בְּגַלְל שֵׁשׁ
 תְּבוּת שֵׁל כָּאֵן.

בְּעוֹדֵם יוֹשְׁבִים, נִכְנְסוּ רַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי אַבָּא. אָמַר לְהֶם,
 וְדַאי פְּנֵי הַשְּׁכִינָה בָּאוּ, וְלִכְּן
 קְרִיאָנוּ לְכֶם פְּנִיא"ל, שְׁהִרִי
 רְאִיתֶם אֶת הַשְּׁכִינָה פְּנִים בְּפְנִים.
 וְעַכְשָׁו שְׂיִדְעַתֶּם וְגַלְּה לְכֶם
 הַכְּתוּב שֵׁל "וּבְנֵיהּוּ בֵּן יְהוּדָע"
 - וְדַאי שְׁדַבֵּר עֲתִיק קְדוֹשׁ הוּא
 וְהַפְּסוּק שְׁלֹאֲחֲרֵיו. וְאוֹתוֹ
 הַסְּתוּם מְהַפֵּל אָמְרוּ.

וּפְסוּק זֶה הוּא בְּמִקּוּם אַחַר כְּגוֹן
 זֶה. פִּתַּח וְאָמַר, (דְּבַרֵּי הַיָּמִים-א יא)
 וְהוּא הִפָּה אֶת הָאִישׁ הַמְצָרִי אִישׁ
 מְדָה חֲמֵשׁ בְּאַמָּה. וְהַכֵּל סוּד אֶחָד
 הוּא. מִי הַמְצָרִי? אוֹתוֹ הִידוּע,
 (שמות יא) גְּדוֹל מְאֹד בְּאָרֶץ מְצָרִים
 בְּעֵינֵי עַבְדֵי וְגו', גְּדוֹל וְנִכְבָּד כְּמוֹ
 שְׁגַלְּה אוֹתוֹ זְקֵן (רב המנוניא).

וּפְסוּק זֶה מִתְּבָאָר בִּישִׁיבָה
 הָעֲלִיּוֹנָה. אִישׁ מְדָה הַכֵּל אֶחָד.
 (שמואל-ב כג) אִישׁ מְרָאָה וְאִישׁ
 מְדָה הַכֵּל אֶחָד. בְּגַלְל שְׁהוּא
 שְׁבַת וְתַחֲוּם, שְׁכַתּוּב (במדבר לה)
 וְעַל זֶה אִישׁ מְדָה הוּא, וְהוּא